

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי חיים מקאסוב זצוק"ל בעל התורת חיים בנו של הרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מקאסוב זצוק"ל בעל האהבת שלום נסתלק כ"ה אייר

בימי רבינו הקדוש מקאסוב זצוק"ל, לא העיז שום שוחט ובודק בכל גבולות 'בוקובינה' לשחוט, לפני שקיבל רשות מפורש מרבינו על כך שהוא מוסמך וכשר להיות שוחט. בנו של רבינו, הרבי הקדוש הצמח צדיק מוויזניץ זצוק"ל, היה חתנו של מרן הרבי הקדוש רבי ישראל מרח"ץ זצוק"ל. פעם כשהיה בבית חמיו בסאדיגורא שהוא גם כן בגבולות בוקובינה, סיפר לרבי הקדוש מרח"ץ בבהלה עצומה, שכל הגויים של הסביבה נתקשרו יחד, והם זוממים לבוא בבת אחת ולהתנפל על כל היהודים ולשוחטם חס ושלום.

ענה לו חותנו הרבי הקדוש מרח"ץ בבדיחותא, לדעתי אין לירא ולפחד מהם כלל, כי לא יתכן כזאת, שיעיז מישהו להרים את ידו 'לשחוט' כאן בגלילותינו בלא רשות אביך - רבינו התורת חיים...

*

פעם הגיע רבינו לסקאלא על שבת קודש. באחד בימי הביקור בימות החול, כאשר רבינו חזר מהתפילה, פנה לדיין של העיר ואמר לו, אני רוצה להגיע עתה לביתכם ולאכול שם סעודת הצהרים. הדיין התנצל ואמר, שביטו כמעט ריקן, ואין לו במה לכבד את רבינו, לעומת זה הבעל אכסניא הרי הכין סעודה גדולה לכבוד רבינו. השיב לו רבינו, בכל זאת אין אני חפץ לסעוד רק אצלכם.

וילכו שניהם יחדיו, והדיין הביא לרבינו מעט מרק עם בשר שהכינו עבורו, ויאכלו שניהם יחדיו. כאשר גמרו לאכול אמר רבינו, כעת נשלח שליח לבעל האכסניא, שישלח לכאן את הבשר שלי שהכין. עד מהרה חזר השליח, כשאזוז שלם צלוי בידו. רבינו הביט על זה ופסק: 'לא נאכל מזה'. וברכו ברכת המזון.

כעבור זמן קצר הגיע שליח בריצה ובמהירות גדולה ואמר, שחלילה לא יאכלו את האזוז, כי נתהווה שאלה גדולה בבית האכסניא, עוף טריפה נתערב בין הכשירות ואינם מכירים איזה הוא, ומלחו ובישלו הכל. רק עתה הובן הכל למפרע, למה מיאן רבינו ללכת לבית האכסניא, ולאכול את הבשר הצלוי, וראו בחוש שאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים.

הקצב שהתעורר לתשובה על ידי תוכחתו של הרבי הקדוש זצוק"ל

לא כל 'בעל צורה' הוא שוחט כשר ומוסמך

פעם נקלע מרן הרבי הקדוש רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצוק"ל בעל הקדושת לוי לאיזה עירייה באוונגרין, והתאכסן אצל הקצב שלא הכיר את הרבי מעולם. הקצב שאל את האורח, וכי אינכם שוחט, יש לי לשחוט בהמה אחת, וכל האורחים מחכים על בשר הבהמה הזאת, והשעה דחוקה לי להמתין עד שיבוא השוחט הקבוע של העיר.

ענה לו הרבי מבארדיטשוב, אכן שוחט מומחה הנני. הקצב שמח עד מאד וביקשו, שישחוט תיכף ומיד את הבהמה, וכמובן שישלם לו בכפליים. אמר לו הרבי, בודאי אעשה רצונך מיד, אמנם בקשה אחת יש לי אליך, הנה אני צריך היום עבור ביתי עשרים רובל, והוא נחוץ לי מאד, לכן אבקשך אם תוכל להלוות לי סך זה, וכמובן שבעוד ימים אחדים אשיבם לך.

הרבי הוסיף ואמר לו, בס"ד אתה יכול לסמוך עלי בעיניים עצומות, שהרי אני נוסע כאן על הכפרים עבור נדבות, ובודאי תוך כמה ימים אשיג את כל הסכום, וברוך השם הנני איש אמת ולא אשקר באמונתי. והיה אם תעשה לי טובה זו, אשחוט עבורך תיכף את הבהמה, ויאכלו עניים וישבעו.

הקצב התנצל מאד לפני האורח ואמר לו, כל הטובות שבעולם אני מוכן לעשות עבורך, כדי שתשחט את הבהמה, חוץ מהטובה הזאת שביקשתם, אשר את זה לא אוכל לעשות בשום אופן, כי סוף סוף אינני מכיר את כבוד מעלתו, ואיך אוכל לסמוך עליכם בסכום גדול כזה. ובאמת אינני מבין איך עלה על דעתכם כלל לבקש ממני טובה גדולה כזאת, וכי יעלה על הדעת להלוות סכום כספי כזה לאיש שאין מכירים בטוב.

ויצעק עליו הרבי הקדושת לוי לאמור: ישמעו אנזק מה שאתה מוציא מפיק, עשרים רובל אינך חפץ להלוות לי, יען כי אינך מכיר אותי בטוב. ואילו לשחוט לך בהמה, ברצונך לסמוך עלי בלי שום חשש ופחד, למרות שאינך מכירני מאז ומעולם.

תתארו לעצמכם, אם היה מזדמן כאן לפניכם איש אחר, אשר לא למד מעולם הלכות שחיטה, אך לרוב גודל חפצו לקבל ממכם שכר השחיטה שהבטחתם לו בכפליים, היה עושה עצמו כשוחט מומחה, והיה שוחט את הבהמה ובודקה ומכשירה. אז היית חלילה מאכלי נבילות וטריפות לישראל, אשר גם אתה ידע בטוב שהוא עבירה הרבה יותר חמורה, ממי שאינו מחזיר מיד את העשרים רובל בזמן הנקוב. כי את הכסף עדיין יכולים בכל יום להשיגם ולהחזירם, לעומת זה האכלת נבילות וטריפות הוא מעוות לא יכול לתקון.

הקצב נעשה חיזור כסיד, והתעורר בתשובה שלימה, והבטיח שמעתה לא יעשה מעשה כזאת, לשחוט בהמה על פי ה'הכשר' של האיש עצמו המעיד על כשרותו, עד אשר יברר היטב היטב מהות האיש וסמכותו.

או אז גילה לו הרבי הקדוש מבארדיטשוב, שבאמת אינו שוחט כלל, ורק רצה להחזירו למוטב, כשראה המכשול הגדול, שהוא מוכן למסור הבהמה לכל איש באשר הוא שם האומר על עצמו

'שוחט הנני'. ממש להיפך ממה שמבואר להדיא בגמרא בדף היומי שלנו (חולין ט), 'כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה, אסור לאכול משחיטתו', ונפסק ברמב"ם (הלכות שחיטה ד, א), שהעובר על זה ואוכל כזית משחיטה זו, מכין אותו מכת מרדות, כי הבשר קרוב להיות ספק נבלה.

ועל דרך זה מסופר על מחולל תנועת המוסר, מרן הגאון רבי ישראל סלנטר זצוק"ל, שפעם הגיע לפונדק בקובנה. ונשאל מיד על ידי בעל הפונדק אם הוא יודע לשחוט, והסביר למרן, שיש לו עתה בהמה לשחוט עבור האורחים, והוא רוצה לחסוך את כל הטירחיה של הובלת הבהמה לבית השחיטה, ועל כן כשראה שנזדמן בפונדקו 'בעל צורה' שבודאי אפשר לסמוך עליו, הוא רוצה לברר אצלו, האם הוא אכן שוחט. אמנם לאזכרתו של האיש, נענה אליו מרן בשלילה: 'לא, אינני שוחט'.

לאחר שחלפה שעה קצרה, ניגש מרן רבי ישראל סלנטר אל הפונדקאי ובפיו בקשה: "התוכל להלוות לי ארבעה או חמשה רובלים למספר ימים". הפונדקאי נבון לרגע. אך מיד התעשת והסביר בגמגום, 'וכי כיצד אלווה למי שאיני מכיר ואיני ידעו' - שאל בהתנצלות.

הוכיח אותו מרן: "מפני זקני הארוך, ובגלל צורתו שמשום מה מצאה חן בעיניך, הייתי נאמן עליך בכל ההלכות החמורות של שחיטה וניקור, אשר כמה וכמה לאוין חמורין כרוכים בהן, ואיך יתכן שאיני נאמן עליך על מספר רובלים בחדיים".

מה חטא השוחט של 'חד גדיא'

מרן הגאון רבי יעקב מליסא זצוק"ל בעל חוות דעת ונתיבות המשפט (יומא דהילולא כ"ה אייר) נסע פעם בדרך, והיות שהקור והכפור התחזק מאוד, נכנס לכפר אחד לנוח שם ולהתחמם. פתאום בא לשם שוחט אחד שהתקרר מאד, וביקש שימזגו לו בדחיפות כוס יין שרף, וכך שתה כוס אחר כוס עד שהתחמם. ותיכף לקח את הסכין והכין עצמו לשחוט.

רבינו הנתיבות שעקב אחר מעשיו, תפס אותו בידו ולא הניח לו לשחוט. השוחט שלא הכירו וחשב שהוא סתם איש עני פשוט, צעק עליו שיעזוב אותו לנפשו. אך מרן השיב כנגדו, הרי כך נפסק להדיא בשולחן ערוך (י"ד סימן א' ס"ח) על פי הגמרא בדף היומי שלנו (חולין י"ב), שהשיכור דינו כשוטה ואסור לו לשחוט.

כשרבינו הנתיבות ראה שהשוחט התמלא עליו בכעס וחימה, אמר לו בדרך צחות, הנה בסוף ליל הסדר אומרים בפיוט 'חד גדיא', 'אָתָא מְלֵאךְ הַמֵּוֹת וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט דְּשָׁחַט לְתוֹרָא'. ולכאורה אינו מובן, מה חטא השוחט במה ששחט את השור, הרי 'סוף בהמה לשחיטה' (ברכות זי). רק צריכים לומר, שחטאו היה, מה ששחט את השור דווקא עתה בסוף ליל הסדר אחרי ששתה ארבע כוסות... לבסוף נדע לאותו שוחט, שמדובר ברבינו החוות דעת, ותיכף ביקש את סליחתו.

התעורר
בתשובה
שלימה

נועם שיח עם הוד כ"ק מרן האדמו"ר מקאמרנא שליט"א

הרב קובלסקי: על הפסוק בשירת הים (שמות טו, ב) 'זה קלי ואנוהו אלקי אבי וארומננהו', פירש רש"י, 'אלקי אבי', לא אני תחילת הקדושה, אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלקותו עלי מימי אבותי. כפי המונח בזכרוני, נערך עכשיו בז' אדר אחד מימי ההילולא קדישא בחצר הקודש קאמרנא.

אדמו"ר שליט"א: אכן, בז' אדר חל יומא דהילולא קדישא של זקני הגה"צ רבי ישראל יצחק רייזמאן זצוק"ל. הוא היה חותנו של אאמו"ר, הרבי הקדוש בעל ה'מעשה שלום' מקאמרנא זצוק"ל.

הרב קובלסקי: כמה שנים נהיה עכשיו מפטירתו?

אדמו"ר שליט"א: 57 שנים, הוא הסתלק בשנת תשכ"ט.

הרב קובלסקי: הוא היה אחד מחשובי הרבנים בירושלים, ומדייני העדה החרדית.

אדמו"ר שליט"א: אכן, ובנוסף לזה הגיעו אליו עוד הרבה שאלות של המון עמך בית ישראל, שבאו גם לשאלו בעצתו ולקבל ברכות קדשו. לבד מכל רבנותו, הוא גם היה גבאי צדקה גדול, וחילק הרבה כספים. הוא היה בבחינת 'משכיל אל דל', כאשר אנשים הגיעו לבקש ברכה בעת שמחתם, הוא הבין מיד שלא זה הביא אותם לביתו, רק כדי לקבל תמיכה, עוד לא היה אז ביטוח לאומי וכדומה, זקני היה קם מיד ממושב, ומביא להם תמיכה ביד רחבה, תוך כדי שגם מברך אותם בכל הברכות.

הרב קובלסקי: זכיתי היום בראש חודש ניסן להתפלל אצל הרבי שליט"א תפילת שחרית והלל, ומוסף של ראש חודש. אני חייב לברך ברכת יישר כח לבעל תפילה בנו של הרבי שליט"א, הגה"צ רבי חיים יעקב שליט"א, ההלל היה נפלא עד מאד. ולאחר מכן זכיתי להשתתף במעמד ברכת האילנות בצילו של הרבי שליט"א.

ראיתי כאן דבר נפלא, כל סוגי יהודים מתפללים כאן בבית מדרש, חסידים מכמה חצרות הקודש, וכן יהודים מארה"ב שמעולם לא ידעו מהו חסידות, וכאן הם באים ומתקרבים ומתחממים לאור החסידות.

אדמו"ר שליט"א: היום כבר אין יהודים שאינם יודעים מה זה חסידות, ובפרט הם, שעל פי רוב באים במקור ממשפחות חסידות.

הרב קובלסקי: אך החמימות הם מקבלים כאן בקאמרנא, וזה נחקק בהם לעולמי עד, ובכך הם מפיצים תורת קאמרנא בכל העולם. כי על פי רוב צאצאיהם מתחננים בארה"ב, אך לעולם יזכרו את החמימות שהיה להם כאן אצל הרבי, תפילת הלל ששמעו מהרבי ועוד ועוד, כך שהשפעה של הרבי שליט"א הולך ומתפשט בכל העולם.

אדמו"ר שליט"א: האור של קאמרנא בוודאי מתפשט היום בכל העולם.

אחד הנוכחים: כשהרבי שליט"א היה בארה"ב לפני כמה שנים, ראינו את זה בחוש, איך שהחמימות נחקקת אצלם לעולמי עד. הרבי קיבל אז אנשים בליקוויד ובעוד הרבה מקומות, ועשרות יהודים אמרו לרבי אותו דבר, 'הרבי חייב להגיע על שבת בארה"ב, אנחנו משתוקקים לשמוע לכל הפחות עוד פעם אחד את ה'לכה דוד' של הרבי, ה'לכו נרננה', הניגונים ועוד ועוד.

*

הרב קובלסקי: היום הוא ראש חודש ניסן, וכבר יצאנו מחדש אדר 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', אך באמת ברש"י במסכת תענית (כט). משמע להדיא שזה ממשיך גם בחודש ניסן. וכך לשון רש"י, 'משנכנס אדר' - ימי ניסים היו לישראל, 'פורים ופסח'. ורואים מזה להדיא, שהשמחה ממשיך גם בחודש ניסן. ובפרט השנה שהוא שעת מלחמה, כל יהודי יכול להעיד בחוש, 'ימי ניסים היו לישראל', כל יום רואים ושומעים מחדש את הניסים הגדולים, ברוב חסדי ה' יתברך.

אמנם נשאלת השאלה, איך אפשר להיות בשמחה בפועל בחודש ניסן. בשלמא בחג הפסח עצמו, בוודאי שמחים כולם בשמחה יום טוב. אך עכשיו מראש חודש ניסן ועד פסח, שהם ימים טרודים מאד, כולם עסוקים בהכנות לפסח, צחצוח חדרי הבית ברוב עמל טירחה ויגיעה, איך אפשר להיות גם בימים אלו בשמחה.

אדמו"ר שליט"א: צריכים לעשות את כל ההכנות מתוך שמחה, כאשר זוכרים שעושים הכל לשם מצוה, לכבוד יום טוב, לכבוד חג הפסח זמן חירותנו, כבר מתעוררים מיד להיות בשמחה עצומה, ולעשות כל ההכנות מתוך שמחה.

הרב קובלסקי: הבאר היטב (ס' תס סק"ד) והמשנה ברורה (שם סק"ז) מביאים בשם מרן האר"י הקדוש זצוק"ל, שיש להטריח עצמו באפיית מצות מצוה, עד שיתחמם ויזיע, כי הזיעה של מצוה הוא תיקון גדול לעוונות החמורים.

ונשאלת השאלה, האם הדברים אמורים דווקא לגבי אפיית מצות, או גם כשמתחממים ומזיעים בנקיון חדרי הבית מכל פירור חמץ בזיעה של מצוה, גם זה נכלל בזה, וגם על ידי זה זוכים לתיקון הגדול לעוונות החמורים.

אדמו"ר שליט"א: בוודאי, מהו השאלה, כל פעם שמזיעים לכבוד המצוה הוא דבר גדול מאד, וזוכים על ידי זה לתיקונים גדולים.

הרב קובלסקי: לפי זה יש לנו עוד חיזוק איך להיות בשמחה למרות הטרדות הגדולות, כאשר זוכרים שבזכות הזיעה והטירחה והעמל, זוכים לתיקון עוונות.

אדמו"ר שליט"א: אכן, וזה לא רק בערב פסח, רק צריכים לזכור את זה גם כל השנה, שכל פעם כשמוזיעים לכבוד מצוה, הוא דבר גדול עד מאד.

הרב קובלסקי: כולם יודעים וזוכרים מה שמבואר בזוהר הקדוש (ח"ג קנב): שבפסח שני יוצא כרוח מן השמים, שבמשך שבעה ימים הבאים יהיה 'תרעין פתיחין', שערי שמים נפתחים, במשך כל השבוע של ספירת 'הח', והוה העת רצון הגדול ביום ל"ג בעומר 'הוד שבהוד'.

אך משום מה העולם לא זוכרים, שמיום הראשון של פסח כבר מתחיל ה'תרעין פתיחין' למשך חודש ימים. רק ב"ד באייר לפני שהשערים נסגרים, עושה לנו השי"ת חסד גדול, שהשערים נשארים פתוחים 'עוד' שבעה ימים. ונמצא לפי זה, שבאמת כל הענין של פסח ראשון, ופסח שני, ול"ג בעומר, הכל הוא חטיבה אחת והמשך גדול.

אדמו"ר שליט"א: אכן, ובאמת זה כבר מתחיל מפורים, ולא רק מפסח. לא בחינם מבואר בשולחן ערוך (אר"ח ס' תס"ח ס"א): 'לעולם ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימן פל"ג'. כי אכן הכל חטיבה אחת והמשך גדול, מיום הפורים ועד ל"ג בעומר.

- המשך יבוא בס"ד -

מאוצרות הפרשה

וכי תאמרו מה נאכל בשנה כו' וצוית את ברכתי לכם כו' (כה, כ). בשם אחי החסיד המפורסם {הרה"ק הרבי רבי זושא זצוק"ל}, דיש לדקדק, היות שהתורה יצאתה בכאן מדרכה, שדרך הקרא לכתוב איזה יתור לשון בפסוק אפילו אות אחת, ועל ידי זה מתורץ כמה קושיות, אבל הקשיא לא נכתב בעצמה בתורה, ורק כאן נכתב הקושיא, 'וכי תאמרו מה נאכל', וטוב היה שלא לומר כי אם 'וצוית את ברכתי', וממילא לא יקשה שום אדם לומר 'מה נאכל'.

ונראה, שהשם יתברך ברוך הוא כשברא את העולם, השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצרכי בני אדם, ודרך השפע שלא להפסיק כלל, אלא כשהאדם נופל ממדרגתו ואינן לו בטחון בבורא ברוך הוא המשגיח אמיתי, הזן ומפרנס בריחו בלי הפסק כלל. אז עושה האדם ההוא במחשבתו ההיא אשר לא מטוהר, פגם חלילה בעולמות עליונים, ומתישן כח פמליא של מעלה רח"ל, ואז נפסק השפע חלילה, וצריך השם יתברך ברוך הוא לצוות מחדש השפע שתלך כמו מתחילת הבריאה.

וזה הוא 'וכי תאמרו' כו', התורה מלמדת לאדם דרכי השם, שיהיה שלם בבטחונו על אלוקיו ולא יאמר כלל מה יאכל, כי כאשר חלילה יפול מן הבטחון לחשוב מה יאכל, הוא עושה פגם חלילה בהשפע, והוא מטריח

כביכול כלפי שמיא לצוות מחדש. חוה 'וכי

תאמרו', פירוש כאשר תאמרו כן, אז

תטריחו אותי 'וצוית' כו' לצוות

מחדש, ולכן לא תתנהגו כן, רק

תבטחו בה' בכל לבבכם, ואז תלך

השפע בלי הפסק כלל תמיד, לא

יחסר כל בה.

(נועם אלימלך בהר)

'ופקדתי עליכם בהלה וגו' וזרעתם לריק זרעכם' (כו, טז). ידוע שבכל התוכחה מרומז בברכות גדולות לישראל. וגם בפסוק זה מרומז בברכות גדולות, כי 'ופקדתי' הוא לשון חסרון, כמו 'ויפקד מקום דוד' (ש"א כ, כה), וזהו 'ופקדתי עליכם בהלה', היינו אחסר מעליכם הבהלה ושאר מכות, כי לא יהיה אצלכם כלל. 'וזרעתם לריק', כי עתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת (שבת ל, ב), ולא יצטרכו עוד בני ישראל לזרוע ולעסוק בשאר עבודות השדה כלל, ונמצא שתהיה הזריעה 'לריק', כי לא יהיה שום צורך לזריעה, ורק אויביכם יזרעו.

(קדושת לוי בחוקותי)

נקודה
למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661